Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру мәселелері жөніндегі Республикалық оқу-әдістемелік кеңестің шешімімен
МАҚҰЛДАНҒАН ЖӘНЕ БЕКІТІЛГЕН

2025 жылғы 10 маусым № 2 хаттама

Техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдары үшін жалпы білім беретін пәндер циклінің немесе модулінің үлгілік оқу бағдарламаларын өзектендіру бойынша әдістемелік ұсынымдар

1 тарау. Жалпы ережелер

1. Осы техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдары үшін жалпы білім беретін пәндер циклінің немесе модулінің үлгілік оқу бағдарламаларын өзектендіру жөніндегі Әдістемелік ұсынымдар (бұдан әрі - Әдістемелік ұсынымдар) Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2023 жылғы 6 қаңтардағы №1 бұйрығымен бекітілген техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдары үшін жалпы білім беретін пәндер циклінің немесе модулінің үлгілік оқу бағдарламаларының мазмұнына өзгерістер мен толықтырулар енгізу үшін әзірленді (бұдан әрі-Үлгілік бағдарламалар).

2. Әдістемелік ұсынымдар:

- «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығының (бұдан әрі-МЖБС);
- Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2008 жылғы 18 наурыздағы №125 «Орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары үшін білім алушылардың үлгеріміне ағымдағы бақылауды, оларды аралық және қорытынды аттестаттауды өткізудің үлгілік қағидаларын бекіту туралы» бұйрығының;
- «Мектепке дейінгі тәрбие және оқыту, орта, арнаулы, қосымша, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының педагогтері жүргізу үшін міндетті құжаттардың тізбесін және олардың нысандарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 6 сәуірдегі № 130 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің м.а. 2023 жылғы 24 ақпандағы № 47 бұйрығының;

- Қазақстан Республикасы білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 21 қаңтардағы №52 «Орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім алушылардың білімін бағалау өлшемшарттарын бекіту туралы» бұйрығының;

- Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2015 жылғы 31 желтоқсандағы № 1193 Қаулысының;

- Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білімнің Республикалық оқу-әдістемелік кеңесінің 2025 жылғы 15 сәуірдегі № 1 хаттамасымен бекітілген техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білімнің мамандықтары мен біліктіліктері бойынша білім беру бағдарламаларын әзірлеу бойынша Әдістемелік ұсынымдардың;

- Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің Республикалық оқу-әдістемелік кеңесінің 2024 жылғы 21 маусымдағы № 2 хаттамасымен бекітілген техникалық және кәсіптік білім беру жүйесінде педагогтің жетекшілігімен жүргізілетін студенттердің өзіндік жұмысын және студенттердің өздері орындайтын жұмысын ұйымдастыру бойынша әдістемелік нұсқаулардың талаптары ескере отырып әзірленді.

3. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2023 жылғы 6 қаңтардағы № 1 бұйрығымен бекітілген техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдары үшін жалпы білім беретін пәндер циклінің немесе модулінің қолданыстағы үлгілік оқу бағдарламаларын ***өзектендірудің мақсаты*** оларды техникалық және кәсіптік білім беру саласындағы нормативтік-құқықтық актілерге, жалпы ережелер, бағыттары бойынша мазмұнын мен сағат санын, оқыту нәтижелері және бағалау өлшемшарттарын мамандықтар бейініне сәйкес келтіру.

2 тарау. Үлгілік бағдарламалардың мазмұнына өзгерістер мен толықтырулар енгізу

2.1. 1 тарау. Жалпы ережелерге өзгерістер мен толықтырулар енгізу

4. Үлгілік бағдарламаны әзірлеу кезінде пайдаланылған білім беру саласындағы нормативтік-құқықтық актілердің және саланың тиісті құжаттарының тізбесін көрсету.

5. Үлгілік бағдарламада пайдаланылатын анықтамалар мен қысқартуларды көрсету.

6. «_____ бағыты бойынша _____ пәні _____ (мамандықтарды көрсету) мамандықтар үшін бейіндік болып табылады» тармағын қосу.

7. Пәнді оқытудың мақсаты білімді табысты игеруді және оларды кәсіби қызметте қолдануды қамтамасыз ететін қалыптасқан құзыретті ескере отырып, қайта қарау.

8. «Бағдарламаны іске асыру келесі міндеттерді шешуді көздейді ...» деген тармақ келесі редакцияда жазылсын: «Бағдарламаны игеру келесі міндеттерді іске асыруды көздейді …».

9. «Бағдарламаны іске асыру келесі міндеттерді шешуді көздейді …» тармағында (бұдан әрі - тармақтың соңына дейін) міндеттерді қайта қарау қажет: міндеттерді қалыптастырылатын жалпыадамзаттық және ұлттық құндылықтармен, қалыптастырылатын құзыретпен байланыстыру және мақсатқа жету үшін орындалуы қажет нақты іс-әрекеттерді көрсете отырып тұжырымдау. Тапсырмалар оқыту нәтижесіне назар аудара отырып, іс-әрекет етістіктері арқылы тұжырымдалады.

10. «Оқу пәнінің мазмұны келесі бөлімдерден және тақырыптарынан тұрады …» деген тармақ келесі редакцияда жазылсын: «Оқу пәнінің мазмұны келесі бөлімдерінен тұрады» (тек бөлімдерді көрсету). Тақырыптарды Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны тарауына көшіру. Осы тармақта өзектендірілген үлгілік бағдарламалар біркелкілікке әкеледі.

11. «Оқу бағдарламаларын әзірлеу кезінде білім беру ұйымының мүмкіндігі: …» (бұдан әрі - тармақтың соңына дейін) тармағы келесі редакцияда ұсынылады «Жұмыс оқу бағдарламаларын әзірлеу кезінде білім беру ұйымының келесі мүмкіндіктері бар:

1) әр түрлі оқыту технологияларын, формаларын, ұйымдастыру әдістерін және оқу процесін бақылау түрлерін таңдау;

2) пәннің бөлімдері мен тақырыптарының реттілігін өзгерту;

3) пән бойынша міндетті оқытуға бөлінген сағаттардың жалпы санын сақтай отырып, тақырыптардағы пәннің мазмұнын өзгерту және сағат көлемін 25% шегінде өзгерту:

4) бейінді емес пәндердің кредиттерін/сағаттарын қысқарту жолымен бейінді пәннің кредиттерінің/сағаттарының көлемін ұлғайту, қайта бөлу 25% - дан аспауға және білім беру ұйымының қалауы бойынша жүзеге асырылуға тиіс.

12. «Оқу жүктемесінің көлемі даярлықтың бағыттары мен біліктілігіне байланысты ___ құрайды» келесідей тұжырымдалсын: «_____ бағыты _____ пәні бойынша міндетті оқу жүктемесінің көлемі _____ сағатты/кредитті құрайды. (нақты көлемді сағатпен/кредитпен көрсету)».

	Сағат көлемі(кредит / сағат)					
Бағыт	педагогикалық	әлеуметтік-экономикалық	техника-технологиялық	көркемдік - технологиялық	аграрлық-технологиялық	қоғамдық-гуманитарлық
Пән….						

13. Пәнді іске асыру кезінде дәптерлер мен жазбаша жұмыстарды тексеру көзделеді (Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2015 жылғы 31 желтоқсандағы № 1193 Қаулысына сәйкес тізім).

2.2. 2-тарау. Бағдарламаның құрылымы мен мазмұнына толықтырулар мен өзгерістер енгізу

14. 1-тараудан көшірілген «Оқу пәнінің мазмұны келесі бөлімдерден және тақырыптарынан тұрады» тармағын қосу.

Тақырыптар қалыптасқан құзыретті біртіндеп игеруді және оқытудың күтілетін нәтижелеріне қол жеткізуді қамтамасыз ете отырып, материалды зерттеудің логикалық дәйектілігіне сәйкес орналасуы керек.

15. Пәннің әр тақырыбы бойынша сағат көлемін анықтау.

16. Сағат көлемін келесі санаттарға бөлу керек:

- теориялық сабақтар;
- зертханалық-практикалық сабақтар;
- жеке сабақтар.

17. МЖБС талаптарына сәйкес ПСӨЖ көлемінің есебін жүзеге асыру, ПСӨЖ тақырыптарының тізбесін және тақырып бойынша сағаттардың тиісті көлемін айқындау

18. Пән бойынша СӨЖ үшін сағат көлемін көздеу, сондай-ақ тиісті сағат санын көрсете отырып, дербес зерделеуге шығарылған тақырыптардың тізбесін айқындау.

19. Мәндердің (әр бағыт бойынша) дұрыс көрсетілуін қамтамасыз ете отырып, деректерді 1-кестеге жинақтауды жүзеге асыру.

2.3. 3-тарау. Оқыту нәтижелері және бағалау өлшемшарттарына толықтырулар мен өзгерістер енгізу

20. Мәтін бойынша «Бағалау өлшемшарттары» тіркесін «Баға өлшемшарттары» етіп өзгерту, үгілік бағдарламаны біркелкілікке келтіру.

21.Оқыту нәтижелерін келесі тармақшаларға сәйкес қайта қарастыру:

1) қалыптастырылатын құзыреттерге сәйкес келетін және материалды дәйекті игеруді қамтамасыз ететін пән бойынша оқытудың жетіден аспайтын нәтижелерін айқындау;
2) оқыту нәтижелерінің тәртібі білімді тереңдету және дағдыларды дамыту кезеңдеріне сәйкес келуі керек, олардың дәйекті және жүйелі түрде игерілуін қамтамасыз етеді;
3) оқытудың әр нәтижесі үшін 2-тарау. Бағдарламаның құрылымы мен мазмұнына сәйкес бөлімдер мен тақырыптарды анықтау;

22. Оқыту нәтижелері үшін бағалау өлшемшарттарын келесі тармақшаларға сәйкес қайта қарау:

1) бағалау өлшемшарттары тиісті пән бойынша Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 21 қаңтардағы № 52 бұйрығымен бекітілген орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім алушылардың білімін бағалау өлшемшарттарына негізделген;

2) бағалау өлшемшарттарына белгілі бір кәсіптің немесе мамандықтың ерекшелігін ескере отырып белгілі бір бөлімдерді немесе тақырыптарды зерделеу кезінде кәсіби бағыттың элементтерін қосу;

3) материалды игерудің негізгі аспектілерін қамту және бағалау процесін шамадан тыс жүктемеу үшін оқыту нәтижесін бағалаудың 2-ден 7-ге дейінгі негізгі өлшенетін өлшемшарттарын белгілеу.

4) жалпы білім беретін пәндер бойынша оқыту нәтижелерін бағалау өлшемшарттарын қалыптастыру кезінде келесі аспектілерді ескеруге болады:

- талдау мен сыни ойлауды дамыту (талдайды, салыстырады, бағалайды, дәлелдейді) – жобаларды, шығармашылық тапсырмаларды әзірлеу, эссе жазу, пікірталастарға қатысу және т. б. арқылы тексеріледі.

- білімді практикалық қолдану (орындайды, құрастырады, пайдаланады, шешеді, қолданады, модельдейді, сақтайды) - практикалық тапсырмаларды, кәсіби бағыттағы тапсырмаларды, зертханалық және практикалық жұмыстарды орындау арқылы бағаланады.

- коммуникативті дағдыларды қалыптастыру (тұжырымдайды, дәлелдейді, талқылайды, ұсынады) – ойларды жазбаша және ауызша жеткізу қабілетімен бағаланады.

- цифрлық технологияларды пайдалану (өңдейді, талдайды, қолданады) – ақпаратпен жұмыс істей білу, пайдалану арқылы бағаланады.

23. Мәндердің (әр бағыт бойынша) дұрыс көрсетілуін қамтамасыз ете отырып, деректерді 1-кестеге жинақтауды жүзеге асыру.

1 қосымша.

_____ бағыт бойынша

Оқыту нәтижелері	Баға өлшемшарты	Тараулар, сабақ тақырыптары	Сағат саны	Оның ішінде (сағат)			Студенттің педагогпен өзіндік жұмысы (сағат)	Самостоятельная работа студента (сағат)
				теориялық сабақ	зертханалық-практикалық сабақтар	жеке сабақтар		
ОН 1.1.	-	-	-	-	-		-	-
	-	-	-	-				
	-	-	-	-	-		-	
		-	-	-				
ОН 1.1 бойынша барлығы			-	-	-	-	-	-
ОН 1.2.	-	-	-	-	-		-	-
		-	-	-				
	-	-	-	-	-		-	
	-							
		-	-	-				
ОН 1.2. бойынша барлығы			-	-	-	-	-	
ОН N								
Барлығы								

Мысал ***«Математика» пәні бойынша бағдарламаның үзіндісі***
Бағыты: қоғамдық-гуманитарлық

Оқыту нәтижелері	Баға өлшемшарты	Тараулар, сабақ тақырыптары	Сағат саны	Оның ішінде			ПСӨЖ	СӨЖ
				теориялық	зертханалық-практикалық	жеке		
ОН 1.1 Функциялардың қасиеттерін және олардың графиктерін талдау	1. Функцияның негізгі сипаттамаларын анықтайды. 2. Функцияны зерттейді. 3. Өндірістік қызмет функцияларының графиктерін құрастырады және түсіндіреді. 5. Теңдеулер мен теңсіздіктерді шешу үшін графиктерді қолданады. 6. Кәсіби міндеттерді шешуде функцияларды қолданады.	1) **Функция, оның қасиеттері және графигі.** Функция және берілу түрлері. Функция графигін түрлендіру. Функцияның қасиеттері. Кері функция ұғымы. Күрделі функция	4	2	2		2	-
		2) **Тригонометриялық функциялар.** Тригонометриялық функциялар, олардың қасиеттері мен графиктері. Түрлендірулер арқылы тригонометриялық функцияның графигін құру.	6	4	2		2	2
		3)**Кері тригонометриялық функциялар**. Арксинус, арккосинус, арктангенс, аркотангенс. Кері	4	2	2		1	-

		тригонометриялық функциялар, олардың қасиеттері мен графиктері						
		4) **Дәрежелер мен түбірлер. Дәрежелік функциясы.** N-ші түбір және оның қасиеттері. Рационалды көрсеткіші бар дәреже. Рационалды көрсеткіші бар дәрежесі бар өрнектерді түрлендіру. Иррационалды өрнектерді түрлендіру. Дәрежелік функция, оның қасиеттері және графигі	6	2	4		2	-
		5) **Көрсеткіштік және логарифмдік функциялар.** Көрсеткіштік функция, оның қасиеттері және графигі. Санның логарифмі және оның қасиеттері. Логарифмдік функция, оның қасиеттері және графигі	4	2	2		1	-
		ОН 1. бойынша барлығы	1/24	12	12		8	2
ОН 2. Әр түрлі типтегі		6) **Тригонометриялық теңдеулер мен теңсіздіктер.** Ең						

теңдеулер мен теңсіздіктерді шешу		қарапайым тригонометриялық теңдеулер. Тригонометриялық теңдеулерді және олардың жүйелерін шешу әдістері. Тригонометриялық теңсіздіктерді шешу. 7) **Иррационал теңдеулер мен теңсіздіктер.** Иррационал теңдеулер және олардың жүйелері. Иррационалды теңсіздіктер. 8) Көрсеткіштік және логарифмдік теңдеулер мен теңсіздіктер. Көрсеткіштік теңдеулер және олардың жүйелері. Көрсеткіштік теңсіздіктер. Логарифмдік теңдеулер және олардың жүйелері. Логарифмдік теңсіздіктер.						
ОН 3. Шектерді, туындыларды есептеу және оларды техникалық-технологиял		9) **Функцияның шегі және үздіксіздік.** Функцияның нүктедегі және шексіздіктегі шегі. Функцияның нүктедегі және шексіздіктегі үздіксіздігі. Функция графигінің						

ық бағыттағы мәселелерді шешуде қолдану.		асимптоталары. Сандық тізбектің шегі. Нүктедегі және жиындағы функцияның үздіксіздігі. Шектерді табу. 10) **Туынды.** Туынды анықтамасы. Функцияның дифференциалы туралы түсінік. Туындыларды табу ережелері. Күрделі функцияның туындысы. Туындының физикалық және геометриялық мағынасы. Графикке жанама теңдеуі. Нақты көрсеткіші бар дәрежелік функциясының туындысы және интегралы. Көрсеткіштік функцияның туындысы. Логарифмдік функцияның туындысы. 11) **Туынды қолдану.** Функцияның өсу және кему белгілері. Функцияның критикалық нүктелері мен экстремум нүктелері. Функцияны туынды арқылы зерттеу және оның графигін құру. Кесіндідегі функцияның ең үлкен және ең кіші мәндері						
ОН 4. Функцияларды біріктіру және		12) Алғашқы образды және интеграл. Алғашқы образды және анықталмаған интеграл.						

қолданбалы есептерде белгілі бір интегралдарды пайдалану.		Анықталмаған интегралдың қасиеттері. Қисық трапеция және оның ауданы. Анықталған интеграл. Геометриялық және физикалық есептерді шешуде белгілі бір интегралды қолдану.						
ОН 5. Кеңістіктегі геометриялық объектілердің өзара орналасуын анықтау		13) **Стереометрия аксиомалары.** Кеңістіктегі түзулер мен жазықтықтардың өзара орналасуы. Стереометрия аксиомалары және олардың салдары. Кеңістіктегі түзулердің өзара орналасуы. Түзу мен жазықтықтың өзара орналасуы. Екі жазықтықтың өзара орналасуы. 14) Кеңістіктегі перпендикулярлық. Түзу мен жазықтықтың перпендикулярлығы. Перпендикуляр және көлбеу. Үш перпендикуляр теоремасы. Кеңістіктегі ара қашықтық. Кеңістіктегі бұрыштар.						

		Жазықтықтардың перпендикулярлығы. Жазықтық фигураның жазықтыққа және оның ауданына ортогональды проекциясы; 15) **Тікбұрышты координаттар жүйесі және кеңістіктегі векторлар.** Кеңістіктегі векторлар Векторлардың коллинеарлығы мен компланаризмі. Кеңістіктегі тікбұрышты координаттар жүйесі. Кеңістіктегі вектордың координаттары. Координаттардағы векторларды қосу және азайту, векторды координаттардағы санға көбейту. Вектордың үш компланарлы емес векторға ыдырауы. Екі нүкте арасындағы қашықтық. Осы тұрғыдан кесіндінің бөлінуі. Кесіндінің ортаңғы координаттары. Векторлардың скалярлық көбейтіндісі.						

		Сфера теңдеуі. Кеңістіктегі түзудің теңдеуі; 16)**Кеңістіктегі түзу және жазықтық теңдеулерін қолдану.** Кеңістіктегі түзу мен жазықтықтың өзара орналасуы. Кеңістіктегі нүктеден жазықтыққа дейінгі қашықтық. Екі түзу арасындағы бұрышты, кеңістіктегі түзу мен жазықтық арасындағы бұрышты табу.						
ОН 6. Денелердің көлемі мен ауданын есептеу, олардың қасиеттерін талдау		17) **Көпжақтар**. Көп жақты бұрыш, геометриялық дене туралы түсінік. Көпжақ ұғымы. Призма және оның элементтері. Тік және дұрыс призмалар. Тікбұрышты параллелепипед және оның қасиеттері. Призманың бүйір және толық беттерінің ауданы. Пирамида және оның элементтері. Кесілген пирамида. Пирамиданың бүйір және толық беттерінің ауданы. Кесілген						

		пирамиданың бетінің ауданы. Жазықтықтағы көпжақтың көлденең қимасы. Дұрыс көпжақтар. 18) **Айналу денелері және олардың элементтері**. Жазық цилиндр, цилиндр және оның элементтері. Цилиндрдің толық бүйір бетінің ауданы. Конус және оның элементтері. Жазық конус, конустың бүйір және толық бетінің ауданы. Кесілген конус және оның элементтері. Кесілген конустың бетінің ауданы. Сфера, шар және олардың элементтері. Сфераның бетінің ауданы. Сфераға жанама жазықтық. Жазықтықтағы айналу денелерінің қималары. 19) **Денелердің көлемі**. Дене көлемінің жалпы қасиеттері. Призманың көлемі. Пирамида мен кесілген пирамиданың көлемі. Цилиндр көлемі. Конус пен кесілген конустың көлемі. Кеңістіктік						

		фигуралардың ұқсастығы. Шардың көлемі және оның бөліктері. Геометриялық денелер.						
ОН 7. Деректерді өңдеу үшін ықтималдық заңдары мен статистика әдістерін қолдану		20) **Ықтималдық**. Комбинаторика элементтері және олардың ықтималдықтарды табуға қолданылуы. Шамамен есептеулер үшін Ньютон биномы (табиғи көрсеткішпен). Оқиғаның ықтималдығы және оның қасиеттері. Шартты ықтималдық. Ықтималдықтарды қосу және көбейту ережелері. 21)**Кездейсоқ шамалар және олардың сандық сипаттамалары**. Кездейсоқ шамалар. Дискретті және үздіксіз кездейсоқ шамалар. Дискретті кездейсоқ шамалардың сандық сипаттамалары. Дискретті кездейсоқ шамалардың таралу түрлері.						

		22) **Математикалық статистика элементтері**. Жалпы және іріктеу. Дискретті және интервалды вариация қатарлары. Таңдамалы деректер бойынша кездейсоқ шаманың сандық сипаттамаларын бағалау.						
Пән бойынша жиыны								

Ескерту: пән бойынша қолданыстағы үлгілік бағдарламаға сәйкес 22 бөлім берілді,

Өзектендіру шеңберінде 7 ОН және тиісті тақырыптардың тізбесі (ОН 1 үшін.), бағалау өлшемшарттары, тиісті санаттар бойынша сағат көлемі анықталды.